

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗ - ๘/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่
ประเด็นที่สอง หากพรรคผู้ถูกร้องถูกยุบ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคจะต้องถูกตัดสิทธิ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และถูกเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รวมพิจารณา เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕ เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕ และเรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕ เข้าด้วยกันเนื่องจากมีประเด็นเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการพิจารณา และวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่
พิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเอกสารประกอบแล้ว ข้อเท็จจริง รับฟังได้ว่า พรรคพลังแผ่นดินไทย (ผู้ถูกร้อง) ได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามประกาศ นายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรค เป็นจำนวนหลายครั้ง มีการเปลี่ยนแปลงชื่อพรรคเป็นพรรคอาสาสมัคร ตามประกาศนายทะเบียน พรรคการเมือง ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒ แล้วเปลี่ยนกลับมาเป็นชื่อพรรคพลังแผ่นดินไทยอีกครั้งหนึ่ง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ เกี่ยวกับประเด็นตามคำร้องทั้งสาม สรุปข้อเท็จจริงได้ ดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ จำนวน ๖ แผนงาน ๖ โครงการ โดยกองทุนเบิกจ่ายให้เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๓๒๓,๘๗๐ บาท (สามแสนสองหมื่นสามพันแปดร้อยเจ็ดสิบบาทถ้วน) แบ่งเป็น ๔ งวด โดยมีหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องในขณะนั้น คือ นายมนตรี เศรษฐบุตร มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งตอบรับการได้รับเงินจำนวนดังกล่าวเรียบร้อยแล้วทั้ง ๔ งวด ต่อมาผู้ถูกร้องได้ส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามหนังสือของผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ต่อผู้ร้อง และหนังสือของผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งชี้แจงว่าจะส่งเอกสารเพิ่มเติมกรณีการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ผู้ร้องได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องจำนวน ๒ ฉบับ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๑๑๗๔ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๖๑๕๖ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ชี้แจงผลการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ของผู้ถูกร้อง ซึ่งปรากฏว่าหลักฐานการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วน จึงให้ผู้ถูกร้องส่งหลักฐานการใช้จ่ายเงินหรือให้ข้อมูลประกอบเพิ่มเติมแต่หากไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ ผู้ถูกร้องต้องคืนเงินสนับสนุนทั้งสิ้นจำนวน ๒๐๔,๗๖๐ บาท (สองแสนสี่พันเจ็ดร้อยหกสิบบาทถ้วน) โดยส่งหนังสือไปที่ เทอราคอตต้าเพลส ๑๕๘/๙ ซ.ลาดพร้าว ๑๐๗ ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ ตามที่ผู้ถูกร้องเคยมีหนังสือแจ้งผู้ร้องกรณีย้ายที่ทำการพรรคมาอยู่ตามสถานที่ดังกล่าว ตามหนังสือผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ หนังสือของผู้ร้องฉบับแรกมีผู้รับลงชื่อ พร เป็นแม่บ้าน ส่วนฉบับที่สองไปรษณีย์คืนผู้ฝากระบุว่าย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่ แต่ผู้ร้องก็ไม่ได้รับเอกสารเพิ่มเติมหรือการชี้แจงใด ๆ หรือคืนเงินตามจำนวนที่กำหนดแต่อย่างใด

๒. ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ จำนวน ๑๐ โครงการ โดยกองทุนเบิกจ่ายให้ผู้ถูกร้อง เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๖๕๑,๙๖๐ บาท (หกแสนห้าหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยหกสิบบาทถ้วน) แบ่งเป็นงวด ๆ และมีการตอบรับการได้รับเงินต่อเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต่อมาเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ได้มีหนังสือแจ้งเตือนผู้ถูกร้องให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๒ ฉบับ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ลต ๐๔๐๒/ว ๗๘ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕ ส่งไปที่เลขที่ ๔๓๖/๑๑ ซอยพหลโยธิน ๑๒ ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน กรุงเทพฯ แต่ไปรษณีย์ได้ส่งเอกสารกลับคืนระบุว่า ไม่มีผู้รับตามจำหน้า และตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ลต ๐๔๐๒/ว ๒๕๙ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ส่งไปที่เทอราคอตต้าเพลส ๑๕๘/๙ ซ.ลาดพร้าว ๑๐๗ ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ มีผู้ลงชื่อรับเป็นแม่บ้าน แต่ผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการใด ๆ ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๕๓๖๔ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงผู้ถูกร้อง ให้ส่งรายงานและเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ภายในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ โดยส่งไป ๒ สถานที่ คือ เลขที่ ๓๕ ซอยพหลโยธิน ๒ ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ มีผู้รับลงชื่อ สุรินทร์ บุญธรรม เป็นพนักงาน และเทอราคอตต้าเพลส ๑๕๘/๙ ซ.ลาดพร้าว ๑๐๗ ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ มีผู้ลงชื่อรับเป็นแม่บ้าน ทั้งสองฉบับรับวันเดียวกันวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๕ แต่ผู้ร้องก็ไม่ได้รับรายงาน และเอกสารการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จากผู้ถูกร้องแต่อย่างใด

๓. ผู้ร้องได้มีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๑/ว ๑๐๒ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ แจ้งให้พรรคการเมืองทุกพรรคการเมืองที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จัดทำรายงานตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ และแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ และผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวทางไปรษณีย์แล้วเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ครบกำหนดที่ต้องรายงาน แต่ผู้ร้องยังไม่ได้รับรายงานจากผู้ถูกร้อง ผู้ร้องจึงมีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๑/ว ๕๗๔ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานและแจ้งต่อผู้ร้องภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ ส่งไปที่เทอราคอตต้าเพลส ๑๕๘/๙ ซ.ลาดพร้าว ๑๐๗ ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ มีผู้รับลงชื่อ พรทิพย์ เป็นแม่บ้าน รับเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ แต่ผู้ร้องก็ไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่อย่างใด

๔. ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รับหนังสือจากผู้ร้องทั้งกรณีให้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และกรณีให้รายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ร้องใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

ปัญหาที่ต้องพิจารณามีว่า มีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีหลักการที่เกี่ยวกับการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ ซึ่งมีบทบัญญัติให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมืองและการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดและกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียนและพัฒนาพรรคการเมืองโดยมาตรา ๘๑ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับค่าไปรษณียากร ค่าโทรศัพท์หรือค่าโทรคมนาคมอื่น การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง ค่าเช่าสำนักงานพรรคการเมือง หรือสาขาพรรคการเมือง ค่าสาธารณูปโภค ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือจัดประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมือง หรือเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งหรือการอื่นเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรและเพื่อเป็นการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าว มาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒ ปี คือ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๓๒๓,๘๗๐ บาท และปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๖๕๑,๘๖๐ บาท ซึ่งแยกพิจารณาได้ว่า ผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามหนังสือของผู้ถูกร้องลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔ แต่เอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วน กล่าวคือ ไม่มีใบสำคัญการจ่ายเงินค่าพาหนะเดินทางของสมาชิกพรรคต่างจังหวัด ไม่มีใบสำคัญการรับเงินค่าจ้างบุคลากรตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี

ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงธันวาคม ๒๕๕๓ หลักฐานการรับเงินค่าตอบแทนวิทยากรไม่ถูกต้อง ซึ่งผู้ถูกร้อง ได้เคยมีหนังสือลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ซึ่งแจ้งว่าจะส่งเอกสารเพิ่มเติมแต่ก็ยังไม่ได้ดำเนินการแก้ไข รายงานการใช้จ่ายเงินดังกล่าวให้ถูกต้องตามความเป็นจริงแต่อย่างใด แม้ว่าผู้ร้องจะได้มีหนังสือสั่งให้ผู้ถูกร้อง ส่งหลักฐานการใช้จ่ายเงินหรือให้ข้อมูลประกอบเพิ่มเติมและหากไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ให้คืนเงิน จำนวน ๒๐๔,๗๖๐ บาท ภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้วก็ตามแต่ผู้ถูกร้องก็ยังมิได้ดำเนินการใด ๆ ดังนี้ เมื่อผู้ถูกร้องได้จัดทำโครงการและแผนงานเพื่อขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนา พรรคการเมือง ซึ่งกองทุนดังกล่าวจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งพรรคการเมือง ในการสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาพรรคการเมืองและได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนไปดำเนินการตามโครงการและแผนงานแล้ว ผู้ถูกร้องจะต้องใช้จ่ายเงินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและเป็นไปตามโครงการและแผนงาน และวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง โดยหลักการของการใช้จ่ายเงินจะต้องมีหลักฐานการรับการเงินเพื่อเป็นหลักฐานประกอบในการตรวจสอบขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เมื่อมีการกล่าวอ้างว่ามีการใช้จ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จะต้องมีหลักฐานเป็นใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานเป็นหนังสือแสดงรายการที่ใช้จ่ายเงิน จำนวนเงิน และมีการลงลายมือชื่อของผู้รับเงิน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการดำเนินการตามโครงการและแผนงานของผู้ถูกร้องไม่มีใบสำคัญการจ่ายเงินค่าพาหนะเดินทางของสมาชิกพรรคในต่างจังหวัด ไม่มีใบสำคัญการรับเงินค่าจ้างบุคลากร และหลักฐานการรับเงินค่าตอบแทนวิทยากรไม่ถูกต้อง การจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ สำหรับกรณีการไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ นั้น ผู้ถูกร้องอ้างว่าไม่ได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ร้อง เห็นว่า ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือแจ้งผู้ร้องกรณีย้ายที่ทำการพรรคมาอยู่ที่เลขที่ ๑๕๘/๙ เทอรากอตต้าเพลส ซ.ลาดพร้าว ๑๐๗ ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ ตามหนังสือผู้ถูกร้องลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งตามข้อเท็จจริงผู้ถูกร้องก็ได้ส่งหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานดังกล่าว ส่งไปยังที่อยู่ตามที่ผู้ถูกร้องได้แจ้งไว้กับเจ้าหน้าที่แล้ว และการที่มีผู้ลงชื่อรับหนังสือไว้ ผู้นั้นย่อมต้องทราบว่ามีผู้รับตามเจ้าหน้าที่ผู้นั้น

และผู้ร้องส่งหนังสือไปยังสถานที่ดังกล่าวจำนวนหลายฉบับและมีผู้ลงชื่อรับไว้ การกล่าวอ้างว่าไม่ได้รับหนังสือเลย จึงยอมรับฟังไม่ได้ อีกประการหนึ่งผู้ถูกร้องเคยจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และยื่นให้กับผู้ร้องมาแล้ว ผู้ถูกร้องย่อมต้องทราบว่าตนเองมีหน้าที่ที่จะต้องจัดทำรายงานดังกล่าวในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ การที่ผู้ถูกร้องไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่จะต้องกระทำและกล่าวอ้างว่าไม่ทราบเพราะไม่ได้รับหนังสือจากผู้ร้อง จึงไม่มีเหตุผลที่รับฟังได้ และเมื่อผู้ร้องสั่งให้ผู้ถูกร้องแก้ไขความไม่ถูกต้องของรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้รายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ภายในเวลาที่กำหนดแล้ว ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๘๒ ได้

ปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า มีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รับการจัดตั้งพรรคการเมืองตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ กรณีของผู้ถูกร้องจึงอยู่ในหลักเกณฑ์ที่ต้องดำเนินการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จัดส่งให้ผู้ร้องภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ และผู้ร้องมีหนังสือสั่งให้ผู้ถูกร้องรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วผู้ถูกร้องก็ยังมีได้รายงานให้ผู้ร้องทราบกรณีของผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี ผู้ถูกร้องย่อมต้องรู้ถึงหน้าที่ในการจัดทำรายงานดังกล่าวเพราะเมื่อผู้ถูกร้องจัดตั้งขึ้นเกินกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีที่ผ่านมา ซึ่งผู้ถูกร้องย่อมจะต้องเคยจัดทำรายงานเช่นนี้มาแล้วในรอบปีต่าง ๆ ที่ผ่านมา กรณีที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่าไม่ได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ร้องก็รับฟังไม่ได้ดังได้วินิจฉัยไว้แล้ว จึงเห็นว่าผู้ถูกร้องได้ทราบหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการดังกล่าวแล้วแต่มิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และเมื่อผู้ร้องได้แจ้งให้ดำเนินการ

แต่ไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบ มาตรา ๔๒ วรรคสองได้

นอกจากนี้การดำเนินการของผู้ร้องเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกรณีที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดหน้าที่และให้อำนาจผู้ร้อง ดำเนินการ กรณีจึงมิใช่เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

ประเด็นที่สอง หากพรรคผู้ถูกร้องถูกยุบ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง จะต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วม ในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้น ต้องยุบไป” มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุ อันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด ให้ศาลรัฐธรรมนูญ สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” และมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการ บริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชี ตามมาตรา ๔๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองตามที่ได้รับจากกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารการเงินและควรต้องอยู่

ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง เมื่อพรรคผู้ถูกร้องมีการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และไม่รายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ทำให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องจะจดแจ้งการจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ และไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยให้มีการใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองโดยไม่ถูกต้องจนเป็นผลให้ผู้ถูกร้องไม่สามารถดำเนินการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้ถูกต้องได้ หรือปล่อยปละละเลยจนเป็นผลให้ไม่มีการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องดังกล่าว คือ คณะกรรมการบริหารพรรคตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นพรรคพลังแผ่นดินไทย ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕) ดังนั้น จึงมีความเห็นให้ตัดสิทธิหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องดังกล่าวเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็น ดังนี้

๑. ให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒
๒. ตัดสิทธิหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๙๗ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง

ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ